

Slovenski dom

Štev. 27

V Ljubljani, ponedeljek 3. februarja 1941

Leto VI.

Predsednik dr. Franc Kulovec je imel v Celju velik govor o smernicah dela našega političnega vodstva:

„Želimo, da zaradi vsega naroda nastopi med nami pomiritev“

Celje, 2. februarja. Na zborovanju celjske krajevne organizacije JRZ je imel politični naslednik dr. Korošca, minister dr. Franc Kulovec, sledeči pomembni govor:

»Pokojni naš voditelj nam je zapustil veliko dedščino. Takoj po njegovi smrti je nastalo vprašanje, ali smo bili vredni sodelavci in dediči njegovega dela. Ali bomo mogli in znali ohraniti to dedščino in v slogi ter discipliniranosti nadaljevati njegovo delo. Lahko trdim, da je njegova stranka takoj pri volitvi novega predsednika stranke in strankinega načelnika dokazala, da hoče enotno in disciplinirano hoditi po poti rajnega velikega voditelja. (Slava mu!) Mnogi so se zmotili, ko so pričakovali, da se bodo najbližji sodelavci rajnega voditelja tepli za njegovo dedščino. Enotno in disciplinirano so si postavili novo vodstvo tako, da je ta enotnost in discipliniranost visoko povzdignila moč in udarnost naših vrst. Želim in vas prosim, da se ta enotnost in discipliniranost kaže povsod v našem javnem življenju. Mi moramo biti močni in disciplinirani, ker nas čakajo težke in velike naloge. Mi, ki smo brez dvoma večina našega slovenskega naroda, nosimo v prvi vrsti odgovornost za njegovo usodo.

Ni sedaj čas, da bi se stranke med seboj prepirale in razpravljale pred javnostjo majhne osebne ali druge zadeve. Želimo, da zaradi vsega naroda nastopi med nami pomiritev. Ali ne bi bilo lepo in dostojanstveno, ko bi se naša javna glasila dvignila visoko nad dnevene strasti in bi iz tega visokega vidika obdelovala naša narodna in državna vprašanja.

Če kdaj, je sedaj čas, da presojamo vse naše javno življenje z vidikov hijarhijske vrednote. Morda je za nekatere težko, da se dvignejo nad dnevene strasti in gledajo in se dajo voditi le po največjih narodnih in državnih vrednotah. Morda je težko, toda potrebno je. Če je v nas dovolj samozataje, dovolj uvidenosti, tudi ne bo težko podrediti se priznanemu narodnemu vodstvu. Zato kličem vsem: S tem naj nastopi pomiritev, da bomo močni in veliki v naših velike preizkušnje. Ko pozivljamo k pomirjenosti in ko opozarjamo vse one izven našega tabora, da se dvignejo nad vsakdanjost. Vem, da je pri nas petstina ljudi, ki dela proti obim narodnim interesom, ki stoji pod tujim vodstvom in sledi tujim ciljem. To so levičarsko usmerjeni elementi, ki predstavljajo pogibelj za naš notranji mir v državi. Vsem tem elementom napovedujemo boj in kličemo po močni roki, ki bo izgnala elemente anarhije in prevrta iz našega javnega življenja! (Tako je! Dol komunisti!)

Mi nočemo komunizma! Ruski narod je naš bratski slovanski narod, toda ruski komunizem ni naš brat! Mi smo in hočemo biti dobri Jugoslovani, dobri Slovenci, Hrvatje in Srbi! Mi hočemo delati za dobro kralja, naroda in naše velike in močne države Jugoslavije! (Živel kralj!) Mi nočemo biti za tisto, kar je zraslo na tujih tleh.

Nato je gospod minister prešel k vprašanju prenosne vlade in med drugim rekel:

»V zadnjem času ste zasledovali naša pogajanja za prenosno vlado. Sprememba, kot vidite, ni bilo, in smo ohranili pozicije, kakor smo jih imeli v času, ko se je ločil naš voditelj od nas. Naš zastopnik sedi v prosvetnem ministru, jaz pa sem prevzel ministrstvo brez portfelja. Vodili so me tehtni razlogi, ki smo jih javnosti že obrazložili. Merodajni pa so bili še tudi drugi razlogi, ki jih boste mogli v teku mojega delovanja razbrati.

Politični položaj je trdnj v rokah sedanje vlade, ki je vlada narodnega sporazuma in ima nalogo, da se sporazum lojalno izvaja. Po danih razlogih in po možnostih dela na tem, da se sporazum in sporazumna ureditev države nadaljuje. Nam je v tej vladi odredjena pot, ker se držimo velikih smernic, ki nam jih je pokazal pokojni voditelj. Po njegovih poteh hodimo in hočemo hoditi lojalno sodelovati in vztrajno delati, da koristimo državi in Sloveniji. So podkivanja in ugibanja, ki izvirajo iz prevroče domišljije nekaterih nestrpnih nepočakancev. Prej so nekateri hoteli vedeti, da hodimo mimo Zagreba v Belgrad, zdaj si nekateri domišljujejo, da se predolgo zadržujemo v Zagrebu. Mi vsi vemo,

da je naše razmerje tako do bratov Hrvatov kakor do Srbov in vse države pravilno. Ko sem hodil v Belgrad, sem se rad ustavil v Zagrebu. Pri vsem tem pa nisem nikoli pozabil, da je Belgrad prestolnica naše države, kjer je kraljevska vlada in sedež naše vzvišene dinastije. (Živel kralj! Živela dinastija!)

Mi hočemo živeti v dobrih in prijateljskih odnosih z brati Hrvati, pri vsem tem pa smo vedno visoko cenili središče naše države, kjer se odločuje usoda naše domovine. In tako je vse v redu, vse vrednote so postavljene na pravo mesto. Vsi oni, ki bi hoteli ta red obrniti, ne pridejo na svoj račun in se bodo vsaj glede nas zmotili. (Tako je!)

Mi Slovenci smo iskreno že prej sodelovali pri politiki narodnega sporazuma, najiskrenejše sodelujemo v politiki narodnega sporazuma tudi v vladi in želimo samo, da bi se vsa ta vprašanja rešila čimprej, da bi tudi Slovenci dobili tako dolgo željeno našo slovensko samoupravno edino slovensko banovino.

Dr. Kulovec je nato obravnaval delo vlade in njeno skrb za rešitev socialnih in gospodarskih vprašanj, posebno pa vprašanje prehrane. Potem je nadaljeval:

»Ko se toliko bavimo s temi najvažnejšimi vprašanji, pa seveda ne smemo iti mimo političnih ciljev, ki so bili gibalna našega gibanja in velika zapuščina našega voditelja. (Živela slovenska samouprava!) Morda se kdo hudiče nad tem, da zopet in zopet poudarjamo tiste točke našega programa, ki so nam drage, pa se drugim zdi, da prihajamo z njimi pred javnost ob nepravem času. Menimo, da ne smemo nikdar dopustiti, da bi se načelne stvari zatemnile in zameglile. Ne smemo opustiti vseh tistih vprašanj, ki so bistveno važna tako za državo kakor za našo ožjo domovino — namreč vprašanje naše slovenske samouprave.

Sporazum s Hrvati je dal državi nove temelje in jo je na zunaj in znotraj utrdil. Načelnih nasprotstev glede naše samouprave pač ni. Za široko samoupravo se potegujemo ter smo trdno prepričani,

da ona ni le v korist Slovenije, temveč v enaki meri dobrobit države. V letu smo, ko bo prevzel naš mladi kralj Peter II. (živio kralj Peter II.) kraljevsko žezlo v svoje roke. Ali ne bi bil to najlepši dar njegovemu veličanstvu ob nastopu njegove vzvišene službe, da sprejme v svoje roke državo, v kateri so notranje razmere lepo urejene, narodi zadovoljni, ker si svoje stvari sami urejajo, državi pa z veseljem dajejo, kar je njeno in kar ima polno pravico terjati od svojih državljanov. (Tako je!) Ko gledamo v 20 letno zgodovino naše mlade države, ko tehtamo slabe in dobre stvari, menimo, da je zgodovinsko potrjeno, da je bil togi centralizem vir vseh nesreč in razprtij. Če je tako, ne kaže drugega, kakor da vzamemo motiko in ga pokopljemo za večne čase (Tako je!), državo pa postavimo na temelje, ki jih narekuje nauk zgodovine.

Po zaslugi voditelja naše zunanje politike, posebno kneza namestnika Pavla (živio knez Pavle!) je danes Jugoslavija kakor otok miru sredi grozot v Evropi. Res je, da je vojna prinesla tudi nam mnogo neprijetnosti. Draginja raste, pritiska vse prebivalce, vrste se vpoklicijo, toda kaj so vse te žrtve v primeru s strašnim trpljenjem, ki je prišlo med druge narode naše celine. Vsak razsoden človek mora priznati, da je lažje prenašati te žrtve, kakor pa stati pred kanoni in puškami.

Dolžnost nas vseh je, da se združimo in stranemo v vlado narodnega sporazuma, ki nam je obrnila mir in ki hoče tudi nadalje živeti v prijateljski zvezi z vsemi državami, prav posebno z našimi sosedi, s katerimi smo gospodarsko stalno zvezani, da ohrani mir.

Mi imamo svojo narodno vojsko, v kateri služijo naši možje in fantje, in ta vojska je čuvár naše varnosti. (Živela vojska!) Kar njej žrtvujemo, žrtvujemo sebi in za mir. Razcepilni smo majhni, povezani veliki in močni. Tako se čutimo svobodne ter hočemo svobodno živeti, hočemo z odločnostjo slediti faktorjem, ki vodijo našo državo: dinastija, vlada in vojska. (Živel kraljevski dom, živela vlada narodnega sporazuma, živela vojska!)

Med Anglijo in Nemčijo nobenih dogodkov

Berlin, 2. februarja. j. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

V teku večeršnjega dne je nemško letalstvo nadaljevalo z nasilnim ogledništvom nad Anglijo. Dve letališči sta bili v nizkem poletu napadeni. Pri tem je bilo uničenih ali poškodovanih mnogo sovražnikovih letal. Napadeno so bila tudi zaklonišča. V vzhodni Angliji sta bili uspešno bombardirani dve tovarni in eno pristanišče. Nemška letalska letala so sestrelila eno sovražno letalo, ki je skušalo leteti v zasedeno pokrajino. Daljnostno topništvo kopne vojske je z ognjem obšlo razne vojaške cilje v jugovzhodni Angliji. V Sredozemskem morju so nemška borbena letala napadla več pristanišč na severno-afriški obali. Ta pristanišča so služila za britansko preskrbovanje. Napadi so bili izvršeni z velikim uspehom. Pri tem so bile potopljene tri sovražnikove trgovske ladje v skupni tonaži 14.000 ton. Tri ladje so bile hudo poškodovane. Preteklo noč sovražnikova letala niso letela niti nad Nemčijo, niti nad zasedenimi kraji. Dve nemški letali se iz poletov, ki so bili izvedeni 31. januarja, nista vrnila.

London, 2. februarja. g. Reuter poroča: Danes je nad Kanalom vladalo izredno lepo in sončno vreme ter je bilo zelo pripravno za napadalne polete. Medtem ko je bila dopoldne aktivnost letal nad Kanalom zmerna, je popoldne nekoliko narasla, zlasti še proti večeru. Z obale

vedo povedati, da so pozno zvečer poskušali nemški napadaleci preleteti obalo, toda dve britanski letali sta se spustili z njimi v borbo ter sta jih prisilili k begu. Neko drugo nemško letalo se je spustilo k tlom ter je obstreljevalo s strojnočo neki kraj, ni pa povzročilo nobenih žrtev in škod, temveč se je moralo spustiti v morje. Sovražnikova letala so letela vsega skupaj nad dvema mesti v vzhodni Angliji.

London, 2. febr. g. Reuter poroča: Popoldne so angleški bombniki napadli Lorient, Dunkerque in Boulogne ter vedo povedati poročila, da je napad zavzel precejšen obseg.

V ameriških pohrarnih krogih poudarjajo, da izjave mornariškega ministra Knoxa, v katerih je izrazil svojo zaskrbljenost, da ameriška pomoč morda ne bo prišla pravočasno, nimajo drugega namena, kakor da pospešijo izposlovanje širokih pooblastih Rooseveltu. V istih krogih poudarjajo, da po povojnem glasovanju v odboru za zunanje zadeve predstavniškega doma se odpor izolacionistov nadaljuje v senatu, kjer bo debata najbrže zelo živahna.

V Bukarešti je bilo izdano uradno poročilo, po katerem je bilo prijetih in postavljenih pred vojaško sodišče več oseb, ki so obdolžene 91 umorov.

Agordat padel po hudih bojih

Nemška letala so napadala libijska pristanišča in imela več uspehov

Kairo, 2. febr. j. Reuter. Uradno poročajo, da so angleške in indijske čete z naskokom danes dopoldne zavzele mesto Agordat v Eritreji, 170 km od meje. Sovražnik je imel hude izgube. Več sto sovražnikov je bilo ujetih. Pet sovražnikovih bombnikov je bilo uničenih. Napredovanje se nadaljuje.

Khartum, 2. febr. g. Reuter poroča: V vzhodni Afriki potekajo na vseh bojiščih angleške operacije izredno zadovoljivo. V petek so se močne italijanske sile na ozemlju med Barentum in Agordatom spustile v borbo z angleškimi prednimi oddelki ter poskušale s protiofenzivo. Čez noč pa so angleškim prednim četam prispela ojačenja, ki so v soboto pomagala izvesti ofenzivo večjega obsega, v kateri so Angleži uničili 11 italijanskih takov ter zajeli 15 topov raznih kalibrov. Italijanske čete so se umaknile v obe utrjeni postojanki Barentu in Agordatu. Angleški pritisk je zlasti močan na Barentu, kateri je že popolnoma pod angleškim ognjem, pa tudi Agordat je od vseh strani obkoljen. Sodijo, da imajo Italijani na tem ozemlju zbrani dve celi diviziji.

Važen napredek so dosegle tudi južnoafriške čete in vedno globlje prodirajo v Somalijo ter njihovi prednji oddelki, ki operirajo v južni Abesiniji. Oboji so zavzeli nekaj novih vasi in italijanskih utrjenih postojank. Pri tem delu jih je v veliki meri podpiralo letalstvo, ki je zlasti z uspehom bombardiralo železnico med Džibutijem in Adis Abebo. Pri tej priliki je bila porušena železniška postaja Aiša ter popolnoma razdejana proga na več mestih.

Kairo, 2. febr. j. Italijanske čete se z vso nalogo umikajo na cesti Gondar—Metema v notra-

nost Abesinije. Poročajo tudi, da so Italijani izpraznili eritrejsko mesto Keren, severovzhodno od Agordata v smeri proti Masau.

Pred Benghazijem bo glavni spopad

London, 3. febr. g. Reuter. Angleški sile v Libiji v prvi vrsti previdno čistijo teren in love po puščavi posamezne raztresene italijanske oddelke. Na nekem prelazu v Džebel se je utrdilo, kakor sodijo, 6000 italijanskih vojakov, na katere pritiska večji oddelk Avstralcev. Prodiranju močno pomaga britansko letalstvo, ki, kakor pravi uradno poročilo, »pripravlja« pot generalu Wavellu.

Dopoldne in popoldne je danes prišlo zahodno od Derne do večjih letalskih bitk. Dopoldne sta bili zbiti dve italijanski letali v hudi letalski bitki, danes popoldne pa so angleški »Hurricani« zbili pet talijanskih letal, ne da bi sami pri tem imeli kaj izgub.

Posebni poročevalec BBC Edmund Ward je bil eden prvih, ki je z avstralskimi pešci vdril v Derne. V svojem poročilu opisuje razdejane, ki so ga povzročili angleški bombniki in angleško topništvo. Pravi, da so se Italijani na prvi obrambni liniji precej srdito upirali, ko pa je padla tudi druga, so se naglo umaknili, vendar pa so več oddelkov Angleži ujeli. Da je bil odpor ardit, izpričuje dejstvo, da so po vseh ulicah Derne bile nagromadene velike skale, izza katerih so Italijani streljali s poljskim topništvom, strojnimi in puškami. Ward pravi, da je Derne razdejana morda še huje, kot je bil Tobruk in da angleške čete z veliko naglico prodirajo tako ob obali kakor tudi naravnost skozi puščavo v

Vesti 3. februarja

Britanska pomoč Grčiji ni samo v velikih pošilkah vojnega materiala, ampak tudi v velikih pošilkah življenjskih potrebščin, obleke in zdravil. Tako je od začetka vojne bilo poslanih 350.000 parov čevljev, 120.000 puloverjev, 350.000 parov nogavic, 85.000 ton kože, 80.000 ton zdravniškega pribora, 85 ambulantnih voz, 2 milijona ton mesa in konzerv, 2.300.000 liver riža itd., poroča Reuter.

Iz Kaira poročajo, da je umrl predsednik egiptovske liberalne stranke in bivši predsednik vlade Mahmud paša, ki je bil bolan že dalj časa.

Včeraj je med utrjevalnimi deli v Gibraltarju nastala eksplozija, ki je zahtevala 7 žrtev in sicer 6 vojakov ter enega meščana. Sicer pa je eksplozija povzročila razmeroma majhno škodo. Do eksplozije je prišlo, ko so hoteli zažgati eksploziv pri utrjevalnih delih.

Japonski listi poročajo, da bo konferenca za premirje med Indokino in Siamom verjetno v Tokiu 10. februarja.

Japonski proračun bo s posebnimi dodatki znašal čez 12 milijard jenov. Proračunski predlog predvideva 6,08 milijard jenov za redne izdatke in 4,08 milijard jenov za izredne vojne izdatke. K temu je treba dodati še razne druge postavke za kopno vojsko in mornarico.

Donava je bila od Budimpešte navzdol zadnje dni plovna in je krajevni promet med Budimpešto in Sento v polnem razmahu. Od Erserja pa do jugoslovanske meje je še dosti ledu.

Japonska vlada želi, da bi med obema kitajskima vladama — med pravo vlado in med vlado japonskih lutk — prišlo do združenja, nakar bi nastala zedinjena velika Kitajska — pod japonskim vodstvom seveda. Te želje so bile sporočene maršalu Cangkajseku. Japonska je na tak sporazum pripravljena, ker hoče čimprej končati vojno na Kitajskem ter se posvetiti drugim nalogam v Tihem morju. Tako z japonskega stališča in položaja zelo razumljivo željo, je izrekel včeraj zunanji minister Macuoka.

Predsednik Roosevelt je včeraj podpisal dopolnilni zakon o kreditu 900 milijonov dolarjev, ki je namenjen za 400 lovec na podmornice, ladje za polaganje min ter pomožne ladje. Velika in dolgotrajna japonska ofenziva v južnem Honanu je bila odbita in se razbite japonske čete umikajo na vsej fronti, sporoča kitajsko vrhovno poveljstvo.

Grško notranje ministrstvo je objavilo seznam izgub in škod, ki je bila v januarju mesecu prizadejana grškemu civilnemu prebivalstvu. Pri bombnih napadih je izgubilo življenje 67 ljudi, 93 pa je bilo ranjenih. Porušenih je bilo 5 cerkev, 6 šol in 2 bolnišnice.

Malta je včeraj doživela štiri letalske napade. Napadalecva letala pa niso metala bomb. Neki angleški lovec se je spustil v boj s skupino napadalec ter sestrelil dva bombnika.

Anglija je snoči imela spet mirno noč. V vrsti zadnjih trinajstih dni je bil London dvanajstič brez alarma. Včeraj pa so angleški letalci zbili dva nemška bombnika. Majhen oddelček letal obalnega poveljstva je ponoči izvedel srđit napad na francosko pristanišče Brest. V obeh dneh Angleži pogrešajo dve letali.

Ameriški polkovnik Donovan je včeraj prispel v Ankaru. Na kolodvoru ga je pričakal turški zunanji minister Saradzoglu ter britanski in ameriški veleposlanik.

Nova stranka v zasedeni Franciji

London, 2. febr. g. Reuter poroča: Poročajo, da je bila včeraj v Parizu ustanovljena nova francoska narodna stranka, za katero je, kakor vse kaže, dal pobudo Pierre Laval. V vodstvu te stranke so Marcel Deat, Fonteney, Goy, Treux in drugi politiki, ki zagovarjajo misel čim tesnejšega sodelovanja z Nemčijo. Geslo nove stranke je »združiti Francijo z Evropo«.

Svetovno smuško prvenstvo v Cortini d'Ampezzo

Danes so bile v Cortini d'Ampezzo tekme za svetovno smuško prvenstvo v smuku. Zmagal je svetovni prvak Josef Jennewein (Nemčija) v času 4 min. 37 sek. 9 deset. Drugi je bil Italijan Marcelini, tretji Nemec Rudi Kranz.

Pri ženskah je na 4 km dolgi progi zmagala svetovna prvakinja Nemka Cristl Kranz v 4 min. 10 sek. in 3 desetinke.

Willkie hvali angleško moralo in tehniko

London, 2. febr. g. Reuter poroča: Ameriški diplomat Wender Willkie si je včeraj ogledoval razdejane, ki jih je v Londonu povzročilo nemško bombardiranje. Danes pa je odpotoval v Birmingham. Willkie je izjavil, da je nepopolno presenečen nad sijajno angleško tehnično zmogljivost in moralo. Izjavil je, da je prepričan o tem, da sta v boju proti Nemčiji ta dva faktorja merodajna za končno zmago. Obljubil je, da bo v Ameriki, kamor misli odpotovati v tork, storil vse za to, da bo ameriška pomoč prihajala v vsaki obliki in v vseh možnih količinah. Dejal je, da mora Amerika biti zraven pri tem, ko bodo diktature razrušene.

smeri proti Benghaziju, kjer je pričakovati odločilnega spopada z Grazianijev vojsko.

Nemška letala nad Libijo

Nekje v Italiji, 2. febr. Stefani. Uradno poročilo št. 244. italijanskega vrhovnega poveljstva pravi:

V Cirenaiki ni bilo omembe vrednih dogodkov. Naše letalske skupine so bombardirale sovražnikove motorizirane oddelke. Naši lovci so sestrelili dve letali tipa »Hurricane«. Sovražnikovo letalstvo je napadalo naša letališča. Bombardiranje je napravilo nekaj škod, mrtvih in ranjenih pa ni bilo.

V vzhodni Afriki so bile hude borbe na severnem bojišču med Agordatom in Barentum, na spodnjem delu visoke planote vzhodne Eritreje. Naše letalstvo se udeležuje borb in bombardiranja neprestano sovražnikove postojanke in kolodira. Uničenih je bilo nekaj motornih vozil. Naša letala so sestrelila eno sovražnikovo letalo.

Skupine nemških letalskih oddelkov so uspešno bombardirale pristaniške naprave pri Sollumu in Bardiji. V bardijskem pristanišču je bila potopljena neka 10.000 tonska ladja. Iste skupine so predvečernjim popoldnem živahno napadale sovražnikove trgovske ladje vzdolž obale in dale sovražnikove trgovske ladje vzdolž obale in v pristanišču Marmarice. Tri sovražnikove ladje srednje tonaže so se potopile, tri pa so bile hudo poškodovane. Podmornica pod poveljstvom kapitana fregate Prima Londobarda je na Atlantiku skem morju napadla konvoj, ki so ga spremljale štiri britanske ladje. Podmornica je potopila tri ladje v skupni tonaži 15.000 ton.

Na sejah organizacij JRZ v Laškem in Celju je govoril minister dr. Kulovec

Celje, dne 2. februarja.

V Celju in v Laškem sta bili danes dopoldne važni seji okrajnih organizacij JRZ. Pomembni sta bili predvsem zaradi navzočnosti predsednika ministra dr. Kulovec, ki so ga navdušeno sprejeli številni zastopniki krajevnih organizacij in mu izrekli popolno zaupanje kot nasledniku pokojnega voditelja dr. A. Korošca. Tako v Laškem kakor tudi v Celju je bil g. minister sprejet z vsem navdušenjem in prisrčnostjo. Širši seji JRZ v Celju in v Laškem pa sta važni tudi zaradi odločnih in jasnih izjav g. ministra o naši notranji in zunanji politiki.

Predsednik minister dr. Kulovec se je pripejal v Laško z jutranjim vlakom ob 7.35. Na postaji so ga pozdravili bivši narodni poslanci g. prof. Bitenc, Mirko, župan Karl Hrašnik, predsednik MJRZ Kolšek in predsednik Kluba železničarjev JRZ Padežnik Franc. Ob 8.15 se je pričela v okrašenih nadzupnijskih prosvetnih dvorani, ki je bila do zadnjega kotička polna, širša seja okrajne JRZ za laški okraj. Navzoči so g. ministra dr. Kulovec navdušeno pozdravljali. Gromki »Živio dr. Kulovec« so doneli po dvorani, ko se je g. minister prerinil skozi množico v dvorano. Bivši poslanec g. prof. Bitenc se je v svojem pozdravnem govoru najprej spomnil pok. dr. Korošca, nato pa govoril o pomenu naše strnjivosti, povezanosti in disciplini, nakar je spregovoril navdušeno pozdravljen g. minister dr. Kulovec. Članstvo v njegov govor večkrat prekinilo in ga v vsem odobraval.

Ob 9 se je g. minister odpeljal z avtomobilom v Celje z g. Kranjem Markom, bivšim narodnim

poslanec in mariborskim tajnikom JRZ, kjer so ga pozdravili okrajni načelnik dr. Zobe Ivan, zastopnik šefa policije g. Kuvčič in poveljnik orožniške čete kapetan Svetličič Artur.

V Prosvetnem domu se je med tem časom že pričela pod vodstvom senatorja g. Alojzija Miheliča širša seja okraj JRZ za celjski okraj. Kljub temu, da je bila le seja odbornikov krajevnih organizacij, so prišli vsi odborniki, da slišijo svojega voditelja, ko bo spregovoril v času, ko so nam potrebne trdne smernice. Seje so se udeležili poleg ministra senator dr. Schaubach, bivši narodni poslanci dr. Ogrizek, predsednik Kmetijske zbornice Steblovnik, prof. Bitenc Mirko, Marko Kranjc, celjski župan dr. Vršič Alojzij, mariborski župan dr. Juvan, član uprave Narodne banke g. Fazarine, predsednik MJRZ za celjski okraj Kroflič Jože in drugi odličniki iz celjskega okraja. Senator g. Alojzij Mihelič je govoril o hmeljarstvu in težavah v hmeljski trgovini, o regulaciji Savinje in o drugih perečih gospodarskih vprašanjih celjskega okraja. Ob 9.15 je stopil v dvorano minister dr. Kulovec. Val navdušenja in vzklikanja ter ploskanja se dolgo časa ni polegel in članstvo je burno vzklikalo »Živio dr. Kulovec« dokler ni spregovoril g. minister. (Govor na 1. strani.)

Po ministrovem govoru je imel spominsko besedo o pokojnem voditelju dr. Antonu Korošcu tajnik JRZ bivši narodni poslanec g. Kranjc Marko. Ob zaključku seje je bila sprejeta resolucija, v kateri prosijo savinjski hmeljarji, da bi merodajni činitelji poskrbeli za vnovčenje hmelja.

Še nekaj pojasnil o krušnih kartah

Karte za marec bo moči dobiti le na podlagi »glav« februarjskih nakaznic

Ljubljana, 1. februarja.

Če bi ne bilo zalog in dobrih ljudi, bi danes marsikdo ostal brez kruha, ker še nima krušne karte. Največ zmede so ljudje povzročili s tem, da niso pravilno izpolnili vprašalnih pol, ki so jih najprej dobili in morali vrniti preskrbovalnemu uradu, ta je pa po vprašalnih polah sestavil seznam odjemalcev raznih trgovcev ter seznam poslanih trgovcem. Trgovcu so pa družinski poglavarji morali oddati izjave ter so pri njem za izjavo dobili krušne karte. Če pa na vprašalni pol mestnemu preskrbovalnemu uradu niste priglasili svojega podnajemnika, ker je drugje na hrani, tega podnajemnika preskrbovalni urad ni mogel vpisati v seznam za trgovca ter zato za podnajemnika družinski poglavar ni dobil krušne karte, čeprav ste svojega podnajemnika vpisali v trgovcu izročeno izjavo. Kdor danes zato nima karte, naj gre s svojim najemodajalcem po pojasnilo k dotičnemu trgovcu, nato naj pa s tem pojasnilom pride v preskrbovalni urad v Mestni dom po svojo karto.

Največ preglavice so pa naredili

tisti, ki so se prijavili na več krajih

in zato bi po vprašalnih polah in izjavah bilo danes potrebnih več krušnih kart kot je vseh prebivalcev v Ljubljani. Zato pa še ponavljamo, da se vsakdo mora prigrasiti samo tam, kjer nje, nikakor pa ne tam, kjer je uslužben, kjer zajtrkuje, kosí ali večerja. Njegov najemodajalec bo zanj dobil karto pri svojem trgovcu, podnajemnik bo pa na svojo karto dobil kruh, kjer je na hrani in tudi pri peku. Povsod bo moral seveda za kruh ali za jedi, ki so pripravljene iz moke, zdroba ali testenin dati odrezek svoje karte, seveda tudi v gostilni, čeprav ni tam redno na hrani. Iz tega vidimo, da so odrezki ljubljanskih krušnih kart za kruh veljavni povsod v Ljubljani. Kdor pa iz kakega tujega kraja pride za dalj časa v Ljubljano, si mora priskrbiti ljubljansko krušno karto v Mestnem domu.

Do 8. februarja je še čas!

V splošnem lahko rečemo, da veliko ljudi še ni dobilo kart zaradi nepravilno izpolnjenih vprašalnih pol in izjav. Ljudje naj torej potrpe še nekaj dni, da se glavni naval polože, saj karto dobi vsak, ki je upravičen, tudi še vse dni tja do vključnega 8. februarja. Kdor torej še nima karte in ima pravico nanjo, naj se te dni zgleda v II. nadstropju Mestnega doma, vhod s Strelške ulice. V vseh dvomljivih vprašanjih naj pa ljudje pridejo v preskrbovalni urad v Mahrovo hišo.

Posebno pa opozarjamo vse prebivalstvo, da lahko še vedno brez globe in kazni ter drugih posledic brez skrbi popravijo vse, kar se tiče napovedi zalog in upravičencev za karte ter sploh vseh podatkov. Naposled pa opozarjamo, da bodo lastniki februarjskih krušnih kart dobili karte za marec samo s taloni ali glavami februarjskih krušnih kart, torej s tistim delom krušne karte brez odrezkov, ki vam bo zadnjega februarja ostal in bo na njem samo napis z vašim imenom in naslovom. S tem talonom bo vsakdo dobil pri svojem trgovcu novo karto brez kakršnihkoli novih podatkov in opravkov, toda kdor talona februarjske karte trgovcu ne bo mogel izročiti, ta bo moral pričeti zamudno pot za novo krušno

karto znova z novimi prijavitnicami in podobnimi formulirji.

Glavno pri dobivanju krušnih kart je pa potrpljenje. Nepotrpežljivost je vzrok navalu in gneči v mestnem preskrbovalnem uradu, da zaradi nestrpnosti in hrupa delo ne more od rok. Potrpljenje in red ter mir so prvi pogoji, da bo vsa Ljubljana čim prej pomirjena s krušnimi kartami in moko.

Vlak obvisel nad 80 m globokim prepadom

Ustavila in nagnila ga je košava. — Vlakovodja je »izstopil« 200 metrov globoko in ostal živ

Belgrad, 2. februarja.

Silovita košava, ki v srbske kraje vsako leto prinese toliko nevarnosti in ki ljudem tod tudi letos nič kaj ne prizanaša, je danes povzročila nenavadno železniško nesrečo, ki pa se je po čudovitem naključju navse zadnje še dokaj srečno končala in ni zahtevala človeških žrtve. Pripetilo se je na progi Zajčar—Paracin. V krajih ob tej prosti je danes pihala tako močna košava, da je ustavila celo vlak in bi ga tudi vrgla globoko v dolino, če ne bi bil svet ob progi na dotičnem kraju poraščen z drevjem.

Zgodilo se je med postajama Kličevac in Jarovac. Ko je vlak zaradi silne košave nenadno obstal, se je hotel vlakovodja prepričati, kaj naj to pomeni, ter je izstopil. V tem trenutku pa

mu je zmanjkalo pod nogami tal in g a je odneslo 200 metrov globoko v prepad. Imel pa je srečo, da je priletel na pobočje, ki je bilo visoko pokrito s snegom. Za čuda se mu ni zgodilo nič hudega. Dovolj je bilo snega, da mu je ublažil tako globok padec. Košava pa vlaka ni samo ustavila, pač pa tudi nevarno nagnila in bi ga — kakor rečeno — prav gotovo tudi prerinila kakšnih 80 metrov globoko v prepad, če ne bi bilo ob progi močnih dreves, ki so vlak obdržali in tako preprečila strahovito nesrečo.

Razumljivo je, da potniki niso užili malo strahu, ko so se zavedli, kaj se je zgodilo. Trepetaje so čakali najhujšega, ki pa k sreči ni prišlo. Težje poškodovan ni bil nihče, nekaj pa jih je dobilo manjše praske. Čudovita je bila torej sreča pri tej nenavadni nesreči.

Mariborski nedeljski drobiž

Maribor, 2. febr.

Planinski ples. Tradicionalna prireditev mariborske podružnice SPD, ki je vsako leto na predvečer svečnice, dne 1. februarja, je tudi letos privabila v vse prostore Unionske dvorane ogromno število ljudi. Bilo je vse razigrano in razgibano, precej po zaslugi dobre in razmeroma ne predrage pijače, ki so jo prireditelji v obilni meri preskrbeli, tako da so se obiskovalci le neradi razhajali, ko je bila ob 2 ponoči napovedana policijska ura. Dvorana je bila lepo okrašena ter je s svojim zelenjem in surčjem lepo podarjala okvir prireditve.

Spreten žepar se je udeleževal včeraj popoldne na avtobusni postaji na Glavnem trgu, kjer je bil velik naval potnikov. Posel mu je uspeval, ker sta se mu posretili dve tatvini. Tkalki Kristini Semenč, ki je šla na pljuški avtobus, da se odpelje domov k Sv. Miklavžu, je izmaknil iz žepa denarnico s 40 din gotovine ter zlato zapestno uro. — Delavki Hermini Farry, ki se je pripeljala z avtobusom iz Studencev, pa je ukradel žepar denarnico s 345 din gotovine.

Novo najdbe odkrivajo cerkveni rop pri Sv. Kungoti. Svoječasno smo poročali o drznem cerkvenem ropu, ki je bil izvršen v farno cerkev pri Sp. Sv. Kungoti. Ropar je odnesel številne cer-

kvene posode ter so ostala vsa poizvedovanja zastoj. Potem so po božičnih praznikih našli v nekem gozdu v bližini cerkve raztresene hostije in plašček ciborija, vendar tudi ta najdba ni pojasnila zagonetne zadeve. Sedaj se je zopet našla sled, ki bo morda pomagala odkriti zločinca. Poslenik Partlić Franc je našel v spodnjem seniku, ki je 400 metrov oddaljen od njegove hiše v Gradiški spodnji del ukradenega ciborija in angelčka iz srebra, ki je bil pritrjen na monštranci. Obe najdbi je izročil domačemu župniku. Na podlagi tega odkritja so orožniki aretirali dve osebi, ki pa vsako zvezo z dejanjem odločno zanikata.

99. dan vojne med Italijo in Grčijo:

Po italijanski protiofenzivi - grški sunki

Nekje v Italiji, 2. februarja. Stefani. Poročilo št. 244 italijanskega vrhovnega poveljstva pravi: Na grškem bojišču delavnost patrol. Ujeli smo nekaj sovražnikovih vojakov in zaplenili orožje, ki ga je neki sovražnikov oddelek zapustil, ki je bil pred nekaj dnevi potolčen. Ugotovljeno je, da je sovražnik pretepel večje izgube. Na odseku doline Tomorice je na bojišču obležalo 200 mrtvih, med njimi tudi trije častniki. Sovražnikova letala so v Valoni bombardirala bolnišnico in je bilo nekaj žrtev ter škode. 10 ljudi je bilo ubitih, nekaj pa ranjenih.

Atene, 2. februarja. Atenska agencija. Uradno poročilo št. 98 grškega vrhovnega poveljstva od 1. februarja zvečer pravi: Na različnih točkah bojišča so se naše čete spoprijele s sovražnikom in zavzele pomembne položaje. Zaplenjenega je bilo nekaj avtomatičnega orožja, težkih topov in nekaj drugega materiala. Ujetih je bilo 270 sovražnikovih vojakov, med njimi več častnikov. Ministrstvo za javno varnost poroča, da je bilo 1. februarja zvečer po vsej državi mirno.

Atene, 2. februarja. J. Reuter: Nocoj je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da so grške čete dosegle pomembne uspehe na številnih odsekih srednjega bojišča, kjer so po srđitih borbah zavzele neki vrh 1.920 m visok, ki je zelo velikega strateškega pomena, ker obvlada celo vrsto drugih postojank, na katere se je sovražnik zanašal, da bo z njih izvedel uspešne operacije. Osvojeni vrh je dejansko trdnjava, in to ena od najmočnejših v Albaniji. To postojanko je ukazal utrditi še bivši albanski kralj Zogu. Toda po prihodu Italijanov v Albanijo so bile utrdbe še bolj izpolnjene. Pri uniku so Italijanske čete pustile mnogo vojaškega materiala.

Atene, 2. februarja. J. Atenska agencija: Mornariško ministrstvo je izdalo sledeče poročilo: Grška podmornica »Papanikolis« pod poveljstvom kapitana korvete Latridesa je v noči med 28. in 29. januarjem naletela v višini Brindizija na sovražnikovo tovorno ladjo, ki so jo spremljale vojne ladje. Grška podmornica je uspešno torpedirala to ladjo. V dnevnem povelju mornariči podtajnik v mornariškem ministrstvu poroča, da je

Francosko delo v naši Drami

Ljubljana, 2. februarja.

Alfred Gehry je napisal svoje Sesto nadstropje v stilu značilnih francoskih ali bolje rečeno bulvarnih gledaliških komadov. Taka dela igrajo nato v Parizu razni studiji, zasebna gledališča ali pa komorna gledališča raznih režiserjev, odnosno gledaliških skupin. Še v 20. stoletju se je pri pisanju takih del ohranila navada, da so taki, včasih celo slučajni dramatikali pisali dela in vloge izrazilo za tega ali onega igralca ali igralko. Alfred Gehry je napisal »Sesto nadstropje«, ker je gledal pred seboj Ljudmilo Pitojevo v vlogi Edwige, Girardoux je napisal celo vrsto svojih čudovitih dramskih pesnitev za Louisa Jouventa in Madeleino Ozeray.

Delo take posebne vrste je prišlo snoti na oder naše Drami in lahko rečemo, da je bilo sprejeto lepo in s precejšnjim uspehom. Toda sedaj smo že daleč čez polovico sezone in ker je ves letošnji repertoar tako neenoten in brez načrta, se je silno poznalo, da je delo kar obviselo nekje v sredini. Skoraj se je zdelo, da je zagrabila za enkrat predvsem zanimiva vsebina in izvirnost obdelave, na globino ter idejno pomembnost pa celo večina igralcev ni mogla biti dovolj pozorna.

Tako se nam pač sproti v velikem maščujejo naše, pa četudi male napake. Takšno francosko bulvarno delo je resnično »up to date« in priteguje več ali manj le poznavalce v dvorani in na — odru. Toda taka bulvarna dela bleste pogosto v pretirani duhovitosti, v krutem posnemanju in potvarjanju življenjskih nesreč ter zablod, nad vsem pa se prevla tipična francoska čustvenost, ki prav nič ne računa na kakšno socialno ali aktualno senzacionalnost, ampak računa samo na človeka, ki je na žalost vedno enak in povsod enak varan v svojih privedih.

Pri tem delu se nam je nekoliko urezalo to, da smo pri svoji izbiri repertoarja preveč enostranski (sicer igramo Shakespearea zlasti zato, ker nima vodstvo Drame nobenega načrta). Naše slovensko Narodno gledališče bi zdaj že moralo postati toliko klasično in trdno, da bi znalo i angleška i francoska i nemška i ruska dela igrati s precejšnjo resničnostjo in sigurnostjo v podajanju in doživljanju. Pri delih iz francoske književnosti smo pa najbolj zaostali; v letih po vojni smo videli le nekaj Molierejevih del, vzporedno z njim pa redka dela najnovejših francoskih dramatikov. In vendar bi bilo za presojo ter pravilno umevanje francoske dramatike potrebno spraviti na naš oder počasi vsaj eno Racineovo, Corneilleovo, Hugojevo, de Mussetjevo, Sardoujevo, Becqueovo, Bernsteinovo, Claudelovo in Girardouxjevo delo.

Sele po vsem tem bi bila na mestu taka bulvarna dela, kakor je »Sesto nadstropje«. Igralci bi z neprimerno večjo lahkoto podajali igrjo, ki iz vsebine jemlje in meče značilne francoske iskre duhovitosti ter humorja; erotične histeričnosti bi na odru ne skušali zavijati v tragičnost zamolke ženske fatalnosti.

Vsak narod mora imeti svoje gledališče, ki je z gledališči drugih narodov na približno isti višini. Klasična veljava našega gledališča pa bo rasla samo s čim večjo sorodnostjo s klasiko in tradicijo drugih narodov.

Dasi »Sesto nadstropje« ne spada v tak okvir, je vendar lepa zanimivost na našem odru. V dveh ali treh prizorih bi bilo treba režijsko omiliti prizore na desni strani odra, ker jih ni potreba igrati tako izzivalno.

Darujte za zimsko pomoč

»Bolj kakor kdaj prej, je danes potrebno, da nudimo roko in podporo onim, ki jih je usoda pogoltna v bedo in siromuštvu.« — (Iz govora Nj. kr. Visočanstva kneginje Olge.)

Zamude vlakov iz Nemčije in Italije

Maribor, 2. februarja.

V zadnjih dneh se ponavljajo večje zamude vlakov. V soboto je imel osebni vlak iz Nemčije, ki prihaja navadno ob pol 9. zvečer v Maribor, tri ure in pol zamude. Brzovlak iz Italije, ki prihaja navadno ob četrti na 5, je pripeljal na mariborsko postajo približno od četrti na 7, torej z zamudo skoraj dveh ur. Tudi danes je imel brzovlak iz Nemčije 25 minut zamude, vlak iz Italije pa se je tudi nekoliko zakasnil. Potniški promet je na splošno zelo slab.

Slavnosti v Dubrovniku in Kotarju

Dubrovnik, 2. febr. b. Danes dopoldne si je hrvaški ban dr. Šubišić, ki je prišel na slavnosti sv. Vlahu v Dubrovnik, ogledal mesto v spremstvu dubrovnika in zagrebškega župana in drugih osebnosti. Ob 9 je obiskal dominikanski samostan, nato pa franciškansko cerkev. Nadškof dr. Štepinac je odpotoval v Kotor, kjer proslavljajo sv. Trifuna, zaščitnika Kotora. Tudi zagrebški župan je odpotoval svojo delegacijo na proslavo, ki bo trajala dva dni.

Iz vranskega kota

Meteorološki balon je bil zopet najden pretekli ponedeljek v Prapretah pri Vranskem. Poleg balona so bili razni instrumenti in neizpolnjeni obrabci. Balon z aparati je izpusil aeronavtični observatorij v Lindenbergu. Pri nas je obvisel na visoki smreki, kjer ga je našlo tukajšnje orožništvo.

Požar je izbruhnil pretekli četrtek zvečer okrog šeste ure v hlevu posestnika Leopolda Pirnata v Jeronimu. Na ogenj je opozorila domača kravica, ki je začela glasno mukati. Ko so odprli hlev, jim je že puhnil velik dim in plamen nasproti. Na pomoč so prihiteli sosedje in gasilci iz Vranskega. Hleva ni bilo mogoče več rešiti, pač pa so ohranili blizu stoječo hišo. Tudi kravice so rešili. Škode je več tisoč dinarjev, dočim znaša zavarovalnina samo borih 300 din. Ogenj je nastal po nesreči.

Trsna vez v vinogradih

Vinarska podružnica v Mariboru priredi v mesecu februarju 1941 naslednje tečaje o trsni rezi v vinogradih: 4. februarja na Meljskem hribu pri g. dr. Scherbaumu in v Pekrah na posestvu Benediktinskega samostana; 6. februarja v Počehovi v vinogradu F. Kaufmana in v Limbušu na upravi samostanskih vinogradov; 9. februarja na Parci pri g. Grahorniku; 11. februarja v Peklu v vinogradu g. dr. Marina.

Vsak vinogradnik se naj tega tečaja udeleži. Na tečaj naj pošlje tudi vsakdo svojega viničarja.

Trsna rez v vinogradu bo zopet letos posebno važna in zato je pač v korist vsakega vinogradnika, da se tečaja udeleži. Vsi tečaji se pričnejo ob dveh popoldne.

Zemunska vremenska napoved za 3. februar: Nekoliko hladneje v zahodni polovici in v severnih krajih. Oblačno in megleno vreme bo prevladovalo po vsej državi. Ponekod bo dež in sneg.

Nov atentat v Bukarešti

Bukarešta, 2. febr. m. V zvezi z atentatom, ki je bil izvršen snoci v sredini mesta pred yseučiliščem, pri čemer so bili ubiti trije častniki, so oblasti izvedle strogo preiskavo. Po poročilih ovidencev so atentatorji brčkone ženske, tri ali štiri, ki so pobegnile z avtomobilom, ki ni bil registriran. — Rumunske oblasti nadaljujejo z aretacijo sumljivih elementov. V več primerih so našli v ročnih torbica samokrese in nože, prav tako v klobukih in med knjigami dijakinj.

Admiral Darlan odpotoval v Pariz?

Vichy, 2. febr. j. United Press poroča: Danes popoldne je bil na tukajšnji postaji pripravljen poseben vlak, s katerim se bo odpeljal najbrže že danes zvečer v Pariz mornariški minister admiral Darlan, zaupnik maršala Petaina. Poročevalci časopisja niso mogli prav ničesar zvedeti o razlogu tega potovanja, pač pa menijo, da bo admiral Darlan odnesel s seboj odgovor maršala Petaina na nemške zahteve, katere je vsebovalo Hitlerjevo pismo, ki je bilo pred nekaj dnevi po nemškem veleposlaniku Abetzu izročeno maršalu Petainu. Znano je, da so vsa časnikarska poročila menila, da je Nemčija zahtevala od Francije izpolnitev težkih pogojev, ki se tičejo največ francoskega Tunisa, oziroma pristanišča Bizerte. Bizerta naj bi služila Nemcem za oporišče v boju proti Veliki Britaniji.

Razširile so se tudi govorice, da se bo z admiralom Darlan po vsej verjetnosti iz Pariza vrnil tudi Laval, katerega hoče na vsak način Nemčija spraviti nazaj v francosko vldo, ker ga smatra za najbolj primerno osebnost za sklepanje zveze med Nemčijo in Francijo.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih ob nenadomestljivi izgubi naše predobre mame, babice, tašče, sestre, tete, gospe

Terezije Zupan

prejeli, kakor tudi za poklonjene vence in krasno cvetje, se vsem in vsakemu najtopleje zahvalujemo. Iskreno zahvalo izrekamo prečastitim gg. oo. franciskanom farne cerkve v Šiški, g. dr. Novaku za večkratni obisk in tolažilne besede, povsem šišenske čitalnice, primarijo docentu dr. Matku za ves trud in skrb pri lajšanju bolečin za časa njene težke bolezni, č. s. Bogomiri za njeno požrtvovalnost ob težkih nočeh. Prisrčna zahvala g. Janji Svetic iz Kamnika za njene obiske in tolažilne besede. Posebno zahvalo izrekamo vsem prijateljem in znancem, ki so jo v času njene bolezni v tako velikem številu obiskali in ji lajšali njeno trpljenje. Naša najtoplejša zahvala vsem, posebno pa dragim Kamničanom, ki so jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti, in vsem onim, ki so ob tej priliki na kakršen koli način izrekli sožalje ob tej težki izgubi.

Ljubljana, Škofja Loka 1941.

Žalujoči ostali

Od tu in tam

Velik priliv tujih deviz je zabeležila v zadnjem času naša Narodna banka. Zavojo tega je bila ustvarjena možnost, da se za nakup surovin v tujini večja količina deviz na razpolago. Ravnanje Narodne banke je sklenilo dati za to trimesečno januar-marec za tri milijarde tujih deviz na razpolago za nakup vseh vrst surovin v tujih državah, ki trgujejo le z devizami. Jugoslovansko gospodarstvo si bo s tem zneskom prav gotovo opomoglo in bo dobilo večjo količino surovin, nakar se bo proizvodnja v nekaterih panogah industrije spet lahko povečala ali pa vsaj bonovila v obsegu kakor je delala pred nekaj meseci.

Hrvaški ban, hrvaški metropolit nadškof dr. Stepinac in zagrebški župan Mate Starečević so se odpravili v soboto v Dubrovnik na slavnosti sv. Vlaho. Nadškof dr. Stepinac se je odpravil z rednim vlakom, župan Starečević s posebnim vlakom Jadranske straže, hrvaški ban dr. Subašić pa se je pripeljal z vlakom v Split, od tam pa s posebnim ladjo, katero mu je Jadranska plovidba dala na razpolago, odprl dalje v Dubrovnik. V Splitu so hrvaškega bana slovesno sprejeli, ker je bil to njegov prvi obisk v glavnem dalmatinskem mestu. Se lepši pa je bil sprejem vseh častnih gostov v Dubrovniku, kjer je mestni župan naslovil na javnost poseben proglas za sprejem gostov. Slovesnosti v slavo dubrovnika mestnega patrona sv. Vlaho so se v nedeljo začele.

Večdnevna preiskava o železniški nesreči pri Pančevu, kjer sta trčila vlak in avtobus in se je sedem ljudi ubilo, je nedvomno ugotovila, da je bil kriv nesreče grogovni čuvaj Fejčič, ki ni zaprl zapornice in s tem onemogočil vožnjo avtobusa čez progo. Sprva je čuvaj trdil, da ga s postaje s signalom niso obvestili o odhodu vlaka, potem pa so našli v njegovi kontrolni knjigi odrgan list, na katerem je bil zabeležen signal, katerega pa je tudi drugi čuvaj na tej progi ob istem času dobil. Dokaz za to je bil prav izrgani list, kajti čuvaj se je hotel dokazati za svojo krivdo znebiti, toda zelo nespretno.

Znova se bo obnovil sodni proces zaradi spopadov od decembrskih volitev leta 1938 v Valjevu, ko sta bila ubita dva socialistična prvaka. Preden je sploh do prve razprave prišlo, je nastopilo več momentov, ki so preiskavo zelo zametali. Ko so nazadnje le prišli do obravnave, sta bila dva glavna obtožena, obsojena, in sicer na 12, oziroma na 7 let. Belgrajsko kasacijsko sodišče pa je to obsojdo razveljavilo iz razloga, ker okrožno sodišče ni upoštevalo vseh predlogov obrambe, ki bi utegnili morebiti jasneje osvetliti ozadje spopadov. Vsa zgodba se bo spet znova začela.

Znotraj tovarniške dimnika je običaj v Novem Slankamnu v Vojvodini dimnikar Djoka Dečić. Mož je čistil dimnik s svojim pomočnikom, med delom pa mu je spodrsnilo in je začel padati v globino. Običaj pa je sredi ožjega dela dimnika, njegov pomočnik pa je hotel iskati pomoč. Štirinajst ur so se reševalci mučili, predno so sploh mogli priti do dimnikarja in ga rešiti iz zagate. Mož je preostal mnogo strahu in je bil že skoro obupal nad svojim življenjem.

Orožništvo je v okolici Zajčarja pobralo že večje število pomagavcev nedavno ubitega razbojnika Belaševića Tega je umoril eden njegovih znancev in ga potem vrgel v zapuščen vodnjak. Nasul je nanj zemlje in menil, da bo njegov zločin ostal zabranjen. Pa so ga le odkrili in kmalu nato so se začele vrstiti aretacije. Ugotovilo se je, da je bilo mnogo takolimenovanih uglednih in imenitnih krajevnih junakov v hajdukovih službi in da so od njega prejemali tudi delež naropane plena. Na Belaševićovo glavo je notranje ministrstvo pred dobrim letom razpisalo 30.000 dinarjev nagrade, toda morilec Lukič nagrade ne bo dobil, ker je nedvomno dognano, da je Belaševića ubil iz vse drugačnih nagibov, kakor pa bi hotel le nevarnega razbojnika spraviti s poti.

Mnoge oblastvene odredbe ne zaležejo dosti, ker jih znajo ljudje na vse načine izgrajati. Pred kratkim je ravnateljstvo za zunanjo trgovino objavilo, da bo plačevalo kmetom in izvoznikom rejene svinje po 20.50 dinarja za kg žive teže. Ravnateljstvo je določilo tudi ceno, katero morajo izvozniki plačevati kmetom za živali. Dogodilo pa se je, da so izvozniki kmete pri kupijah prevrtili in plačevali mnogo manj, kot bi morali. Koder so bile takšne kupitje sklenjene, so bili prodajalci sami krivi, ker niso veržniških izvoznikov prijavili oblastem. Šele potem, ko so oblasti posredno izvedele za te dogodke, so kršiteljem zakonskih določb stopile na prste in uvedle nadzorstvo nad kupijami s svinjami.

Srbski listi tožijo, da se je v srbskem podeželju pa tudi v najmanjših vaseh razpasla huda bolezen, ki izpodbija zdravje in premoženje revnega ljudstva. Ni ga skoro kraja, kjer ljudje ne bi igrali hazardne in druge igre za večje denarne vsote. Te igre kradejo revnim ljudem, ki si vsak dinar z muko prislužijo, vse imetje in jih spravljajo pogosto na beraško palico. Tudi mnogo zločinov ima svoj izvor v teh igrah. Druga velika bolezen, ki izpodbija vasi, pa je mestna moda. Ta se širi z nenavadno naglico in izpodriva iz kmečke hiše doma narejena oblačila.

S trojčki je bila oblagodajena te dni revna kmetica iz vasi Pritoci pri Bihaču. Dolgčasili pa se novorojenčki ne bodo, že zaradi tega ne, ker jim bo lahko delalo družbo še šest bratcev in sestric, ki so še vsi majhni. Novega »trojnega prirastka« v družini se kmetica ni ustrašila, čeprav je revna in ve, da bo število družino težko preživljala, in čeprav ima streha nad glavo luknje. Ve tudi, da ji bodo prav gotovo pomagali druge revnejše ljudje, kajti tudi ona se na spremenožnejše nič kaj dosti ne zanaša. Stara pesem: Po raztrganih hišah otroci, da kar mrgoli, po vilah in palačah pa — počesani psiček na vrvič!

Štiri mrtve je zahtevala težka prometna nesreča pri Pančevu, ko je avtobus zavozil na progo in ga je v tistem trenutku pograbil vlak in razbil. Trije potniki so ostali na mestu mrtvi, pet pa je bilo težje ranjenih. Eden je kmalu podlegel ranam, štirje pa še vse med življenjem in smrtjo. Raziskavanje o vzroku nesreče je prineslo ugotovitve, da je največ kriv šofer Lalevič, ki je vozil vstrice proge in vlaka, pa je navzlic temu hotel prehiteti vlak, nekaj krivde pa nosi tudi železničar Fejčič, ki ni zapornice zaprl. Železničar ni dobil signala, da vlak prihaja in zato zapornice ni zaprl. Dolže ga nevestnosti, ker navzlic temu ni zaprl signala, čeprav je moral vedeti, da tisti čas vlak redno prihaja tam mimo.

Tudi v Šibeniku je začelo občutno primanjkovati živil in če bo šlo tako naprej jih utegne še bolj. Splitčanom se zdi to prav posebno čudno že zaradi tega, ker je bilo tam še do pred kratkim dovolj živil in nihče ni mogel misliti, da jih bo začelo že tako hitro primanjkovati. Kakor drugod, tudi v Splitu posebno poglavje ljudski kruh. Pravi, da je tudi tam pri vsakem peku drugačen.

»N' mav čez izaro«

Grunt in zibel

Posnemamo zanimiv članek po »Koroškem Slovincu«, kjer podaja avtor svoje gledanje na sedanji čas, razvoj in rast narodov:

»V mnogem bodo ljudstva v bodoče spreminila svoje nazore. Veliki preokret, ki ga na zunaj vidimo v zbrisanih državnih mejah in spreminjenih zemljevidih, v novih oblikah gospodarskega in političnega življenja in še v marsičem drugem, se v resnici pripravlja od znotraj. Ne vojna in kar je še zunanje vidnega na našem času, je bistveno, marveč prevrat v kraljestvu misli in nazorov. Preuranjeno bi seveda bilo, če bi sredi zunanje borbe hoteli slikati bodočnost v posameznih njegovih novih oblikah. Eno pa je gotovo: čas nam prinaša nekaj novega.

Evropski narodi se pripravljajo in privajajo k novi socialnosti. V ozki zvezi s tem nespornim dejstvom je preokret v gospodarski miselnosti: več se daje časti delu! Denar počasi izgublja svoj mamljivi čar in postaja bolj gospodarsko sredstvo kakor cilj. Najsilnejši pa je prevrat v pogledu na narod.

Narod vidimo danes kakor živ organizem. Podoben je rastlini, ki raje s svojimi koreninami po zemlji in se s stebelcem dviga proti nebu in soncu, da v njem vzbrsti in vzcveteti ter nosi stoteren sad. Že danes lahko govorimo o nerodovitnih narodih, o narodih, katerih korenine se suše, o narodih, ki živijo v senci in mraku. Narod prispodablja človeku in govori o narodnem telesu in narodni duši: kmetu pripisujejo funkcijo pljuč, obrti in industriji vlogo predelave in priprave življenjskih potrebščin.

Čast ljubljanskim pekom!

Večina pekov peče boljši kruh, kot ga zahteva uredba — seveda so pa tudi tu izjeme

Uslužbenec mestnega tržnega urada stalno pregleduje vse obrate z živil, v prvi vrsti pa seveda v teh časih pekarnar, ter nadzoruje higienске razmere, kvaliteto in težo izdelkov. V minulem letu je bilo pregledanih 1551 lokalov, ki se pečajo s prodajo živil. V glavnem se Ljubljana lahko pohvali, da so prehranjevalni obrati v našem mestu na visku.

Po uveljavljenju odredbe o izdelovanju ljudskega kruha iz mešanice 40% enotne presejane pšenične moke in iz 60% korne moke polagajo tržni organi pri pregledu pekarij posebno pažnjo tudi na mešanico moke, iz katere peki mesijo kruh.

Pri teh pregledih je bilo uradno ugotovljeno, da si ogromna večina ljubljanskih pekov prizadeva peči čim boljši kruh iz predpisane mešanice moke. Peki ne pečejo natančno po predpisanim razmerju 40 : 60, temveč pri pomanjkanju moke mesijo kruh z veliko večino v razmerju 50 : 50, da Ljubljančani dobivajo nekoliko boljši kruh, kakršnega zahteva uredba. Pri tem pa moramo pripomniti, da peki boljšega kruha ne prodajajo dražje in se tako prav za prav žrtvujejo za svoje odjemalce, čeprav tvegaajo s tem prestopkom tudi zapretno globo. Strogi tržni organi so odkrili celo preplašena peka, ki je pekel kruh iz same enotne moke, saj menda tedaj nikjer ni mogel dobiti korne moke. Zato pa upamo, da temu grešnemu dobrotniku lačnega človeštva pogleda pravica skozi prste.

»Demobilizacija« našega kmetijstva

Predniki so nekoč z vso vnemo skušali pridobiti čimveč plodne zemlje, danes pa njive puščajo »v celino«

Dežela in mesto, dva različna svetova. Takšna sta bila, sta in gotovo tudi bosta, ker drugače tudi biti ne more in ne sme. Vsak po svoje sta zanimiva, vsak po svoje tudi privlačna. Celo posnemala bi se rada, ker čas tako hoče. Druga na drugega sta življenjsko navezana, čeprav si tega kar početa priznati, pač pa tako prvi zagotavlja drugemu, kadar mu hoče kaj očitati. Na obeh straneh pa so rane, ki na našem narodnem telesu danes bolj kot kdaj prej krvave, pa naj bo tako po krivdi podeželana ali mešana, ali pa — kakor se tako rad venk izgovarja — ker so razmere takšne...

Laskavo priznanje, ki postaja neupravičeno

Toliko lepih knjig imamo, ki so v njih naši pisatelji tako čudovito popisali trd boj prednikov z zemljo, da bi je pridobili čim več; prednikov, ki so krcili gozdove in nerodovitni svet, da bi jih spremenili v plodne, bolj radodarne niive. Tuici so tolikokrat že občudovali našo zemljo in poudarjali, kako priden mora biti človek, ki na njej živi in jo obdeluje. Marsikdo je že dejal, da je podobna enemu samemu vrtu. Ponosen je bil in je še naš kmet na tako laskavo priznanje, toda zdi se, da bo kmalu prišel čas, ko ta ponos ne bo več tako upravičen, po krivdi človeka, ki na tej isti naši zemlji živi nič manj pa prav gotovo ne tudi po krivdi težkih razmer.

In katera je ta naša rana, ki jo imamo v mislih? Kratke odgovor: Naši predniki so skušali pridobiti čimveč rodovitne zemlje in se jim pri tem ni zdelo škoda niti gozdov, danes pa naši ljudje na deželi puščajo prej skrbno zorani svet spet »v celino«. Kakšni so temu vzroki? Ali mar delajo tako iz gole nehalčnosti do svojih očetov? Ne bi rekli. Ali jim mar »celina« več priinese, kot morda zorana zemlja? Tudi o tem smo prepričani, da ne. Ali so morda celo polenili? Tudi ta očitek bi bil v večini primerov krivičen. Pa kje so potem listi pravi vzroki, da naša rodovitna in prej skrbno obdelana polja vedno bolj spremenjajo spet nazaj v ledino, namesto da bi tudi vnaprej dajala vsaj toliko kruha kot elej, kruha, ki bi posebno v sedanjih časih bili zaradi njega lahko bolj brez skrbi.

Mesto je zvalilo človeka z njiv

Na kmetih je vedno manj ljudi, ki so zadovoljni s tem, da jih je usoda prikovala zemlji, da jo obdelujejo. Podeželanu se je zahtelo udobnejšega življenja, in vsak, če le more, si gre iskati zaslužka v mestu, pa čeprav v še tako neusmiljeno in neizprosno tovarno. Samo da gotovo dobi vsak teden ali mesec denar, da ga lahko obrne po svoje. Poslovil se je od zemlje, ki mu dosti denarja ne bi mogla dati, čeprav bi lahko dala zadosti velik kos kruha njemu in drugim. Mesto je zvalilo človeka z njiv. Pokvarilo ga je, da se je celo začel sramovati dela na polju, da mu kdo le ne bi očital, da je kmet, če bi ga videl kje ob cesti na ozari za plugom... V tovarni lahko dela le nekaj predpisanih ur, potem pa je prost in je lahko »gospod«. Počas je mu zadi, da tudi njegova obleka ni več primerana, da bi šel z njo na polje, kjer misli, da bi se le preveč »umazal«.

Na kmetih danes tudi

trebščin, umetnost je narodno srce in znanost njegov razum.

Narod je živ in postavljen v svet materije in duha. Kaj je materija naroda, kaj je narodu vidno in otipljivo. Ne bo težko uganiti: zemlja, na kateri živi, in ljudje, ki tvorijo narodno družino. Sodobni dogodki kričijo temeljno resnico: Zemlja je za narod velik božji dar! V zemlji koreninijo rodovi, iz nje trga vsakdanji kruh, v sožitju z zemljo in naravo si oblikuje duha in srce, zemlja nosi njihove domove, ohranja sledove njihove zgodovine in nosi sad njihovega truda. Narod brez zemlje mora postati ali cigan ali Jud. Ker nima svoje domovine, tava z nemiro po svetu, nemirno je njegovo življenje in bitje, nemiren in nestalen je njegov duh. Gorje narodu, ki je svojo zemljo zapravil ali izgubil. V vlogi Ahasverovi tava po svetu in njegova usoda je en sam obupen krik: ljudje božji, narodi, ne zapravljajte, ne prodajajte svoje zemlje!

Grunt in zibel! V številu rojstev se izraža narodna življenjska sila. Veselje nad otrokom je veselje nad življenjem. Čim več je mladine v kakem narodu, tem prijetnejši in brezskrbnejši je življenjski večer starejših. Mladina je v narodni družini element revolucionarnega idealizma, njen pogled je uprt v bodočnost, vsa je pripravljena in odločena za življenjsko borbo in nobeden, še tak uspeh je ne opravi za njeno dobro vero v svet in življenje. Starim narodom brez zadostnega naraščaja pa je na čelu zapisan znak umiranja, gospodarske propasti in končno znamenje smrti.

Grunt in zibel, to je temelj tudi našega naroda! Varujmo ju z ljubeznijo, s katero obdaja mati svoje otroka! Čuvajmo ju z dostojanstvom in s sveto ljubosumnostjo slovenskega človeka!

Drugi peki si pri pomanjkanju moke pomagajo spet na ta način, da mešajo 60 kg korne, 25 kg enotne in 15 kg ržene moke ter ta kruh prodajajo po uradno določeni ceni po 5 din kilogram, t. j. po ceni, ki je predpisana za peko kruha iz enotne in korne moke.

Seveda so tržni organi pri vseh pekih kruh tudi tehtali. Tudi pri tehtanju kruha si je ogromna večina ljubljanskih pekov zaslužila priznanje uradobojalca in javnosti, saj je bilo samo pri nekaterih redkih izjemah ugotovljeno, da so prodajali lažji kruh. Pri teh so tržni organi pretehtali vso zalogo kruha ter morali ugotoviti, da je najlažje štruca tehtala 88 kg, najtežja pa 94 kg, namesto predpisane polnega kilograma. Povprečna teža je bila samo 94 dkg. Seveda je tudi proti tem uvedeno zakonito postopanje ter jim groze prav hude kazni. V čast ljubljanskim pekom pa moramo tudi poudariti, da nekateri pečejo in prodajajo celo nekaj dek težji kruh. Kar se pa poslavljajočih se zemelj tiče, moramo tudi povedati, da so tržni organi samo v dveh obratih našli prelahke zemlje.

V splošnem se torej vsi ljubljanski peki trudijo za čim boljši kruh, da bi ustregli strogim predpisom in svojim odjemalcem, vsi pa tudi izražajo željo, da bi dobivali moko iz presejane pšenične, kar pa odredba o mletju ljudskega kruha ne predpisuje.

ni več dovolj domačih delavcev

Kjer ima kmet številno družino, že se opravi brez večjih stroškov delo na polju. Ponavadi, posebno v sedanjih časih, pa že ni več tako. Poljskega delavca je treba plačati, in sicer bolje kot nekoč. Ti delavci pa tudi res ne morejo več delati za tisti denar kot so včasih, ker so sedanje težke razmere zadele tudi njega. In kmet bi mu gotovo tudi rad več plačal, le če bi sam mogel. V krajih, ki so bližje trgov, že se za silo gre, in imajo tudi kmetje tam nekaj več denarja, ker marsikaj lahko na trgu prodajo. Drugod pa je eliska dosti večja. Posledica je pač ta, da kmet opravi s lastnimi močmi, kolikor more, izogiba pa se izdatkov, ki bi jih imel s posli, tudi če bi bili ti še pripravljivi delati na polju. Ker pa vsega dela le ne zmore — tega dostikrat tudi zato, ker danes celo že po deželi ni več družin s tako številnimi otroki kot nekoč — zemljo zanemari in jo začne, kolikor je nujno ne potrebuje za lasten kruh — spremenjati v celino.

... in potem trpe še mesta

Posledica vsega tega pa je, da kmet tudi prodati ne more toliko kot je včasih, ker tudi toliko ne pridela. Mesta zato tudi postajajo vedno bolj navezana na uvoz živil iz tujih krajev, kjer le še pridajajo ljudje nekaj več kot sami porabijo. Kar pa je kupljenega drugod, je brez dvoma tudi dražje. Posebno mesta to brdiko občutijo.

Seveda vseh sedanjih težkih časov ni kriv samo kmet, tudi če njegovo delo na polju ne bi bilo okrnjeno, saj naša dežela vendar ni tako bogata, da bi lahko dala vsega vsem. Nekaj krivde pa je brez dvoma le tu in tam, in to bo prej ali slej treba temeljito pomisliti tudi na to, kako bi ohranili vsaj toliko rodovitne zemlje, kolikor smo je imeli nekoč, če je že na noben način ne bi bilo mogoče pridobiti več.

Drugod »mobilizacija«, pri nas »demobilizacija«

Ta boleča in krvaveča rana na naši deželi pa boli še bolj v sedanjih izrednih časih, ko stopa s tolikšno nujnostjo na dnevni red tudi vprašanje lastne prehrane. Tudi pri nas bi bilo potrebno izvesti tako imenovano »mobilizacijo kmetijstva«, kakor smo o njej na primer brali, da so jo izvedli po drugih državah, kakor na primer na Grškem. Pri nas bi po dosedanjem ravnanju bolj pravilno lahko govorili o »demobilizaciji kmetijstva«. Iz lastne zemlje je treba izviti čimveč, kar so živila, pripekljena od drugod, dosti dražja ali pa jih sploh ni mogoče drugod dobiti, ko že moramo ekoraj povsod računati s kakšno »zaporom«. Da pa se izvede »mobilizacija kmetijstva« pa je treba kmetu tudi iti na roko, ukreniti nekaj, da bo spet dobil veselje do dela na svoji zemlji in da bo iz nje zaradi svoje lastne koristi in koristi drugih izvil in pridneli rokami čimveč. Oblasti bi že morale najti kaj učinkovitega, kaj takšnega, da bi le imelo kaj haska in da se naša, nekoč pridno obdelana zemlja, ne bi spremenjela nazaj v celino. Vsaj spomniti, ko bo rana, ki je zdaj pokrita s snegom, pa to nič manj ne boli, postela spet vidnejša, naj bi opozorila naše liste, ki bi znali in hoteli vlijti nanjo pravega olja...

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 3. febr.: Blaž, šk. m.

Torek, 4. febr.: Andrej

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.

Ljudska univerza, mala dvorana Filharmonije, Kongresni trg. V sredo, dne 5. t. m. bo predaval ob 20 arhivar Mestne občine ljubljanske g. Vladimir Fabijančič o ljudskih krvnikih. Vstop prost.

Opozarjamo na jubilejno razstavo slikarja Fr. Klemenčiča v Jakopičevem paviljonu. Razstava je odprta ves dan ob običajnih urah. Obiščite jo!

Predavanje SPD. O fotografiranju s koloriranimi filmi bo predaval pod okriljem Osrednjega društva SFD v Ljubljani v torek 4. februarja g. dr. inž. Avčin. Pokazal bo okrog 200 barvnih diapozitivov, ki so jih dali na razpolago fotomateriji: dr. inž. Avčin, dr. Brilej, dr. Del Cott, dr. Dular, dr. Hrovat, dr. Koželj, dr. Kunst, dr. Pavlin, dr. Potočnik, Radovan, dr. Savnik, Tavčar in Trpin. Vstopnice so v predprodaji v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4-1.

Vstopnice za Verdijev Requiem so vse razprodane razen nekaj dražjih sedežev, ki jih dobe reflektanti v ponedeljek v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu, a zvečer pri blagajni v hotelu Union jih najbrž več ne bo. Priporočamo pa nabavo besedila in razlage Verdijevega Requiem, ki se dobi po 3 din.

Sestanek županov večjih slovenskih mest je bil davi na magistratu na povabilo ljubljanskega župana dr. Jura Adlešiča kot predsednika slovenske sekcije Zveze mest kraljevine Jugoslavije. Sestanka so se udeležili tudi mestni župan jese-niški Markez, kranjski Ceseni in zastopnik novo-meškega župana inž. Absee kot predstavniki mest, ki še nimajo avtonomije. Na sestanku so župani razpravljali o okolnostih, ki upravičujejo večja slovenska mesta, da tudi postanejo avtonomne mestne občine. Izbrpne referate o tem vprašanju sta podala z upravne strani direktor ljubljanskih mestnih uradov Franc Jančigaj, s finančne strani pa je poročal načelnik ljubljanskega finančnega oddelka dr. Grošelj. Seji je prisostvoval tudi zastopnik kr. banske uprave svetnik dr. Sraj, ki je pojasnjeval stališče nadzornih oblasti. V splošnem ni bilo nobenih pomislekov, da tudi druga slovenska mesta dobe položaj avtonomnih mest, ki jim po njih gospodarski in finančni moči ter po geopolitičnih in kulturnih zahtevah popolnoma upravičeno tudi gre. Občani teh mest bodo prizadevanje slovenske sekcije Zveze mest v tej smeri gotovo pozdravili, ko bodo zaslišani njih občinski odbori.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 3. februarja: zaprlo.
Torek, 4. februarja: »Ugrabljeni Sabinek«.
Sreda, 5. februarja: »Othello«. Red B.
Četrtek, 6. februarja: »Sesto nadstropje«. Red Četrtek.

Opera. — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 3. februarja: zaprlo.
Torek, 4. februarja: »Vesele žene windsor-ske«. Red Torek.
Sreda, 5. februarja: »Hlapec Jernej«. Red Sreda.

RADIO

Program radio Ljubljana

Ponedeljek 3. februarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov do 7.45 — 12 Za krajši čas (plošče) 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Vesel opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila, objave — 17.30 Na planinah lušno je! (Rad. ork.) — 18.10 Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj) — 18.30 Plošče — 18.40 Mesečni slovestveni pregled (g. prof. Fr. Vodnik) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Deset minut zabave — 20 Rezervirano za prenos — 22 Napovedi, poročila

Torek 4. februarja: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov do 7.45 — 12 Ruske pesmi (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Poročila, objave — 14.15 Solska ura: Ustanovitelj skavtizma jave — 17.30 Iz znanja (g. Miroslav Zor) — 17.30 Iz znanja (g. prof. M. Lipovšek) — 18 Solistični koncert: g. Cen-nih opor (plošče) — 18 Solistični koncert: g. Cen-da Šedlbauer, violoncello, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 18.40 Znanost in naša hrana (g. prof. Miroslav Adlešič) — 19 Napovedi, poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Solska posve-tovalnica (g. prof. Etlin Boje) — 20 B. Smetana: Valensteinov tabor (plošče) — 20.15 Ivan Can-kar: Jakob Rudi, drama v 3 dej.; izvajajo člani Rad. igral. družine) — 21.15 Zabavni spored Rad. ork. — 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi

Ponedeljek, Belgrad: 22.50 Plesna glasba — Zagreb: 22 Plošče — Praga: 22 Koncert če-ske glasbe — Sofija: 19 Lahka glasba radio or-kestra — Beromünster: 20.25 Fr. Liszt: Skladbe za klavir in godalni orkester — Stockholm: 20.45 Koncert radio orkestra — Italijanske po-staje: 21 Klavir. koncert — Sottens: 20 Pevski koncert.

Litija

Bajna ponočna razsvetljava na litijski postaji. Neprestano prihajajo pritožbe od strani občinstva, posebno pa še od tujih potnikov, zakaj ni javne luči pred postajnim poslopjem v Litiji. Zlasti se pritožbe ponavljajo takrat, kadar občina preureja, dopolnjuje in popravlja električno omrežje za javno razsvetlavo. Vse priznanje zasluži litijska ob-čina, ker je na litiskem mostu zboljšala javno razsvetlavo. Upamo pa tudi, da bo občina izbolj-šala javno razsvetlavo na stezi, ki pelje od litij-ske cerkve do pokopališča, kar je nujno potreb-no in zahteva vseh prizadetih! Ker pa občina ni kompetentna postavljati luči na svetu, ki je last železnice, je pa v javnem interesu, da se postavi pred postajnim poslopjem v Litiji javna luč, ker je dohod kakor tudi izhod s postaje Litija za vsa-kogar precej nevarna, zlasti zaradi stopnic, ki so tam! Vsi prizadeti prosimo železniško upravo, da že vendar enkrat nekaj konkretnega ukrene v tej zadevi in ugodni prošnjam prizadetih!

IL, prosvetni večer v Litiji je odlično uspel. Udeležba je bila nad vse zadovoljiva. Predavatelj g. ravnatelj Zor nam je v besedi in sliki nanizal dogodke iz 2. svetovne vojne. Ljudje so bili zelo zadovoljni! IL, Prosvetni večer bo čez 14 dni.

Ilirija — državni prvak v hokeju na ledu

Kaže, da ji prvenstva še dolgo ne bo nihče izvil iz rok

Ljubljana, 2. februarja.

Včeraj in danes so bile na drsališču SK Ilirije pod Cekinovim gradom tekme med vsemi tremi prvaki narodnih zvez, ki so se potegovali za ponosni naslov državnega prvaka v hokeju na ledu. V finalno tekmovalje se je izmed srbskih hokejskih klubov plasiral SK Palič iz Subotice, izmed hrvaških Varaždinsko sportsko društvo, Slovence pa je zastopal dosedanj državni prvak v hokeju na ledu, SK Ilirija iz Ljubljane.

Hokejsko moštvo SK Paliča je prišlo v Ljubljano že v petek. Varaždinci so pa prišli na tekmovalje šele v soboto pozno popoldne, tik pred začetkom samega tekmovalja. Vodstvo tekmovalja je hotelo tekmovalne ure odločiti z žrebom, kar je najbolj pravično in pošteno. Vodstvo naše Ilirije pa je bilo uvidno in je šlo obema tovariškima kluboma na roko ter je sprejelo njun predlog, naj v soboto zvečer igrata VSD in SK Palič, Ilirija pa v nedeljo dopoldne z zmagovalcem te tekme, popoldne pa s premagancem Kakor so že nedeljski časopisi poročali, se je srečanje med VSD in Paličem končalo z zmago prvega v razmerju 7:0. Tudi kritike o tej tekmi ne bomo ponavljali, ker je objavljena že v nedeljskem časopisu.

Ilirija — VSD (Varaždin) 10:0 (3:0, 2:0, 5:0)

Že po včerajšnji tekmi med Paličem in VSD je bilo pričakovati, da Ilirija z obema nasprotnikoma ne bo imela pretežkega dela in da ji tudi naslov državnega prvaka za letos nikakor ne more uiti. Včerajšnja tekma med imenovanimi kluboma pa je dala vsekakor slutiti, da bo borba z Varaždinci bolj živa in da bodo nudili večji odpor kakor Paličanci. Mnogi Varaždinci so trdovratno trdili, da bodo izgubili sicer tekmo, vendar pa ne več kot z dvema goloma razlike. Ilirijani pa so imeli o tem svoje mnenje in svoje račune.

Tekma se je pričela ob 10. dopoldne. Led je bil prav dober. Ilirija je nastopila v naslednji postavi: Rihar, Žitnik, Pogačnik, Pavletič, dr. Gola, Gregorič, Eržen, Morbacher I. in Aljančič. Varaždinci pa: Renault, Takač, Klobučarič, Vrančič, Vojtehovski, Antolič, Cerinski in Jerala.

V obeh prvih dveh tretjinah so Varaždinci nudili domačim še kar dovolj odpora, pa tudi nekajkrat se jim je celo posrečilo priti do ilirjanskega gola. V igro so se zagrizli in niso pustili nasprotnika, da bi delal z njimi, kar bi hotel. Da ni bil rezultat igre še večji, imajo precejšnjo zalogo domači igralci, ki so še vedno »kar zaljubljeni« v solo-akcije in kljub temu, d a so že videli precej dobrih klubov po svetu, kar nočejo igrati tako, kakor se mora. Res bi si že enkrat želeli videti pri domačem moštvu več skupnosti, več vigranosti. — Od Varaždincev bi bilo omeniti Vojtehovskega in Antoliča v napadu. I. Klobučariča v obrambi in vratarja Renaulta, ki ima velike zasluge, da ni bil rezultat še večji. Ubrani je vse, kar se je ubraniti dalo. Po njegovi krivdi ni pa-

del niti en gol. Od domačih pa je bil drugi napad precej boljši od prvega, tudi kar se skupnosti tiče. Varaždincem še precej manjka, da bodo kos našim, čeprav leti niso dali bogve kako zadovoljive igre. Solil je prav dobro g. Vodišek. Gledalec okrog 400.

Ilirija — Palič (Subotica) 13:1 (9:0, 3:0, 1:1)

Popoldne ob 3 sta se srečala Ilirija in Palič. Gledalci so težko pričakovali, kako se bo igra končala, ko so se še vsi spominjali, da je Ilirija Paličance na povratku iz Romunije v Subotici le s težavo premagala z rezultatom 3:2. V današnji igri pa je bilo videti, da SK Palič za našo Ilirijo

II. Štanglov spominski smuk za pokal »Slov. Doma«

Letos si je pokal osvojil Vranjek, lanski zmagovalac Knific pa je ostal na tretjem mestu

Maribor, 2. februarja.

SSK Maraton v Mariboru se spominja svojega soustanovitelja in požrtvovalnega člana, prerano umrlega urednika »Slovenskega doma« Zdravka Štangla že nekaj let z lepo športno prireditvijo — Štanglovim spominskim smukom. Za to prireditev je lastništvo »Slovenskega doma« podarilo lep prehodni pokal. Prvi »Štanglov spominski smuk« je izvedel SSK Maraton pred dvema leti. Prireditev se vrši na znani smuški progi Ruška koča—Ruše, na kateri je pokojni Zdravko Štangl kot eden najboljših tedanjih slovenskih smučarjev velikokrat tekmoval za barve SSK Maratona ter iz teh borb vselej odnesel zmago.

Letošnji Štanglov smuk bi se moral vršiti že januarja, vendar pa so slabe snežne razmere prireditev preprečile ter je bila preložena na današnje nedeljo. Skoraj bi jo morali spet preložiti, saj so jo že odpovedali, ker je bilo spet premalo snega. Takorekoč v zadnjem hipu jo je pa novozapadli sneg le omogočil. Številni tekmovalci iz Maribora, Ruš in drugih smučarskih središč so se zbrali pri Ruški koči že snoči. Danes zjutraj ob 9. je bila v cerkvi sv. Ane pri Ruški koči sv. maša za pokojnega Štangla, takoj po maši se je vršilo žrebanje, ob 10. pa je bil štart pri Ruški koči, s katerega so se spustili tekmovalci po strmi smuški progi na cilj v Rušah.

Prvič si je leta 1939 osvojil pokal »Slovenskega doma« Bogomir Urlep iz Ruš, ki je presmučel prigo v času 12.39. Prve tekme se je udeležilo 20 tekmovalcev. Lanski leto si je osvojil pokal Jože Knific, član SK Železničarja v Mariboru.

Izid tekmovalja: 1. Vranjek (Železničar) 9:35, 2. Prapertnik (Maraton) 9:59, 3. Knific (Zel.) 10:34; Knific si je lani osvojil pokal, letos pa je imel

še zdaleč ne predstavlja kakega resnega nasprotnika. Najbolje bi se dala igra označiti, če bi rekli, da je bila to igra mačke z miško. Domačini so imeli igro absolutno v rokah in so delali na ledu, kar so hoteli. Svoje nadmočnosti so se zavedali in jo v prvi tretjini tudi številno izrazili. Potem pa jim je prišlo v kri »soliranje«. Vsak je igral nekako sam zase. Da je tak način docela zgrešen, povesta tudi rezultata obeh drugih tretjin. Skoraj bi rekli, da je sramota, če je »miška«, v tretji tretjini izsilila proti »mački« neodločen rezultat, seveda pa še tega po avtogolu domačih. Sodila sta prav dobro gg. Žitnik V. in Kos.

Ilirija je naslov državnega prvaka vsekakor zaslužila in še precej let bo treba, da bo dobila v državi nasprotnika, ki ji bi mogel ogražati ta ponosen naslov.

smolo in je zasedel šele tretje mesto; 4. Zunter (Maraton) 10:58, 5. Sojč (Maraton) 12:17, 6. Dolinšek (Maraton) 12:26, 7. Brlek (Zel.) 12:48.

Po tekмах so bili razglašeni rezultati in je bil izročen prvaku pokal. — Tekme so bile izvedene brezhibno. Snežne razmere so bile vzorne, le škoda, da tako krasne prilike smučarji niso mogli izrabiti v večjem številu.

Začetek svetovnega smučarskega prvenstva v Cortini d'Ampezzo

Včeraj so se v Cortini d'Ampezzo začele smučarske tekme za svetovno prvenstvo. Pred pričetkom tekme so se v stadionu razvrstila vsa zastopstva držav, ki pri tem prvenstvu nastopajo. V slikoviti dolini se je zbralo več tisoč gledalcev, ki so prisostvovali svečanemu začetku iger. Speaker je v začetku svojega govora pozdravil sportne zveze, ki sodelujejo na tekmah in sporočil pozdrav Mussolinija. Nato so začela korakati moštva po olimpijskem ceremonijalu, razvrščena po italijanskem abecednem redu. Prvo je korakalo bolgarsko moštvo, nato finko, nemško, japonsko, jugoslovansko, norveško, slovaško, špansko, švedsko, švicarsko in italijansko. Ko so se moštva razvrstila sredi stadiona, so zastavonoše dvignili svoje zastave, godba pa je odigrala narodno himno. Potem je povzel besedo svetnik Mangagnolo, ki je med drugim rekel: Danes so se tukaj zbrali najboljši smučarji 11 narodov, kar govori za po-

memben razvoj športa v življenju narodov. Poudariti je treba tudi podporo, ki so jo tej stvari nudile narodne zveze. Prvič v zgodovini našega časa se je odigrala ta velika dogodek med vojno in ob udeležbi vojaških moštev. To dejstvo ne dela časti samo Italiji kot narodu, ki nudi gostoljubje, temveč tudi vsem državam udeležencem, ki so se odzvale vabilu ter si v svesti svoje moči mirno in z zaupanjem gledajo v svojo bodočnost. Nato je govornik izjavil, da se tekme začnejo. V imenu svetovne smučarske zveze se je zahvalil švedski podpredsednik Hamilton za gostoljuben sprejem. Z defilejem vseh udeležencev se je ta kratka svečanost končala.

Na letošnjih smučarskih tekmah sodeluje tudi Madžarska. Španija se tekem ne bo udeležila in tudi nima svojega tekmovalnega moštva, pač pa bo po svojih predstavnikih prisostvovala samo kot opazovalec.

tana Popović iz Beograda. Izvoljen je bil tudi upravni odbor, v katerega so dodeljeni slovenski, hrvaški in srbski delegati.

Torpediran e pri Visu

Split, 2. febr. j. Današnja beograjska »Politika« prinaša iz Splita naslednje poročilo:

O pomorskem spopadu, ki se je v petek okrog polnočnega odigral na morju med otoki Visom, Korčulo, Sušcem in Lastovom, se izvedo naslednje podrobnosti:

Iz severnega Jadrana je na odprtem morju plul proti jugu italijanski vlačilec, ki je vlekel veliko tovorno barko, napolnjeno z raznim materialom. Na morju pred otoki Visom, Korčulo, Sušcem in Lastovom je italijanski ladji prestregla neka podmornica neznane narodnosti, ki je začela streljati na sovražnika. Z vlačilca in barke so prav tako streljali. Toda precizno izstreljena granata s podmornice je zadela vlačilec v strojni oddelek. Tedaj je nastala eksplozija in ogenj in vlačilec se je v hipu potopil. Pri tem je utonilo 19 članov posadke, 4 pa se je posrečilo priti na barbo, ki je nosila napis »GM 239«. Po katastrofi vlačilca se je podmornica izgubila v neznano smer.

Barka, na kateri so ostali vsi člani posadke nepoškodovani, je begala po morju, kakor so jo pač nosili valovi. Od štirih članov posadke s potopljenega vlačilca sta dva na barki podlegla ranam. Od ostalih dveh je bil eden težje, eden pa lažje ranjen. Ponoči so valovi gnali barko proti malemu zalivu Milna na otoku Braču. Barka je neprestano oddajala znake za pomoč. Zjutraj ob osmih se je jugoslovanski parnik »Drava«, ki vozi na redni potniški progi Split—Hvar—Vela luka, vračal iz Vele Luke proti Hvaru in opazil v zalivu Milna neznanu ladjo. Z ladje je bila spuščena v zrak naprej zelena, nato bela in končno rdeča raketa. Parnik »Drava« se je odzval pozivu na pomoč in zaplul k barki, na kateri je bilo okrog 30 mornarjev s svojim kapetanom. Kapetan ladje »Drava«, Ivo Cerezin, je takoj stopil v zvezo s poveljnikom barke. Naš parnik je nato privezal italijansko barko in jo dopoldne privlekel v hvareko pristanišče.

Odkar se v teku zadnjih 39 let vrši v Ameriki kegljski kongres, je v tej dobi naredilo samo devet kegljačev perfektno igro 300 s tem, da je vsak po vrsti 12 krat podrl vseh 10 kegljev.

Ko so pred leti pripelali v Mehiko prvi avtomobil Packard izdelka, je isti povzročil toliko zanimanja, da ga niso nič uporabljali za vožnjo, ampak se še povsem nov nahajal v nekem muzeju.

Prevoz skozi Panamski prekop. Da prevozijo parniki Panamski prekop, rabijo v ta namen povprečno 8 ur. Navedeni prekop je dolg 50 milj in širok 300 čevljev. Leta 1937 se je skozi istega prevozilo okrog 29 milijonov ton različnega blaga.

Mednarodni zimsko-športni teden v Ga-Pa.

Sijajen uspeh zimskih olimpijskih iger v Garmisch-Partenkirchenu leta 1936 je dal prirediteljem pobudo, da vsako leto od 1936 dalje prirejajo mednarodni zimskošportni teden. Garmisch-Partenkirchen je splošno mednarodni športni javnosti postal poznan šele z zimskimi olimpijskimi igrami v letu 1936, dasi je bil ta kraj ob vznožju Zugspitze že prej eden najlepših in v snežnem oziru najzanesljivejših krajev v Nemčiji.

Prvi mednarodni športni teden po olimpijskih igrah leta 1937 je bil razmeroma šibak in še zdaleč ni nudil onih krasnih borb najboljših tekmovalcev kot leto dni prej. Temu se pa ni čuditi, saj je bilo v letu 1937 opaziti tudi v vseh ostalih športnih panogah neko nazadovanje, oziroma pravičnejše, ni bilo onega sijajnega zagona, ki je v letu 1936 pri olimpijskih igrah igral najvažnejšo vlogo. Isto je bilo tudi opaziti pri prvem mednarodnem športnem tednu leta 1937 v Ga-Pa. Od leta 1937 dalje pa je postajal ta mednarodni športni teden v Ga-Pa vedno ena najsijajnejših zimskošportnih prireditev.

Letošnji mednarodni zimskošportni teden od 13. do 23. februarja v Garmisch-Partenkirchenu je po številu že peti. Za letos je prijavilo svojo udeležbo deset držav, ki se bodo teh tekem tudi zanesljivo udeležile. Najvažnejše so pač prijave najboljših tekmovalcev iz severnih držav, Fincev, Norvežanov in Švedov. Verjetno se bodo tekem udeležili tudi japonski tekmovalci. V glavnem bo torej ta zimskošportni teden v Ga-Pa nekaka repriza svetovnega smučarskega prvenstva, ki se je začelo včeraj v Cortini d'Ampezzo. Spored prireditev v Ga-Pa bo obsegal nemško moško in žensko prvenstvo v alpski kombinaciji z mednarodno udeležbo, dalje tek na 18 km kot samostojna disciplina, klasično kombinacijo, samostojne skoke, tek patrol, mednarodni hokejski turnir na ledu, za katerega je prijavilo svojo udeležbo šest držav, in nemško žensko in moško prvenstvo v umetnem drsanju.

Kaj bo z udeležbo naših tekmovalcev na tem petem zimskošportnem tednu v Ga-Pa, je še vedno negotovo. Naša zimskošportna zveza je sicer določila svoje najboljše tekmovalce, ki naj bi zastopali Jugoslavijo v Ga-Pa. Jugoslavijo bodo predstavljali v štafeti štirikrat 10 km Smolej, Knific, Zemva in Petrič, dalje Razinger za klasično kombinacijo,

Lukanc, Žvan in eventuelno Bertonec za alpsko kombinacijo. V konkurenci samostojnih skokov pa pridejo v poštev Klančnik, Pribošek, Novšak in eventuelno Florjančič. — Naše zastopstvo naj bi spremljala člana uprave Jug. zimskošportne zveze gg. Gnidovec in Ravnik ter g. Gorec, ki bi tudi uradno zastopal našo Zvezo. Po programu naj bi se naši tekmovalci na povratku ustavili še v Beljaku, kjer bo 23. februarja večja zimskošportna prireditev.

Seveda pa udeležba naših tekmovalcev še ni zagotovljena. Denarja za naše tekmovalce ni. Prepričani smo, da bi bil denar takoj na razpolago, če slučajno naši najboljši tekmovalci ne bi bili Slovenci, ampak bi državo zastopali kakšni tekmovalci iz Beograda. To smo morali povedati.

To moramo povedati spet danes. Vsi slovenski športni činitelji čutijo to kot veliko krivico, vsi upajo, da bodo vsaj sedaj merodajni činitelji dali na razpolago potrebna sredstva, da bodo naši tekmovalci lahko odšli na V. zimskošportni teden v Ga-Pa.

Slalom AK »Skale«

Jesenice, 2. februarja.

Alpski klub »Skale« je spet izbral prosto nedeljo, ki je bila sicer brez večjih smučarskih prireditev, za medklubski slalom na Rožici, ki je bil združen s skalaškim izletom ob priliki 20 letnice »Skale«.

Ob 11. dopoldne je imel prof. Ravnik nagovor na Skalaše, ki se jih je zbralo čez 50 na Rožici pred kočo. V jednatih besedah je orisal delo kluba ter bodril tovariše k bodočemu požrtvovalnemu in nesebičnemu delu.

Popoldne so nastopili tekmovalci »Skale« ter udeleženci tekme iz Ljubljane in člani jeseniškega »Bratstva« na 400 m dolgi progi. Višinska razlika 170 m. Okoli 40 vrnitev. Nastopilo je 16 seniorjev in juniorjev ter 4 ženske.

Izid tekmovalja: 1. Praček Ciril 1:41, 2. Kobler 1:49, 3. Mrak 1:55, 4. Miceli 1:57.

Ženske: 1. Heim Erika 2:22, 2. Stolcer Pavlina 3:12,5.

Hrvaška liga

Zagreb, 2. februarja.

Danes se je na zasneženih igriščih nadaljevalo prvenstveno tekmovalje v Hrvaški ligi, ki je prineslo naslednje presenetljive izide:

Concordia — Hašk 7:1 (2:1)

Gradjanski (Zagreb) — Slavija (Varaždin) 11:2

Split (Split) — Železničar (Zagreb) 2:1

Hajduk (Split) — Bačka (Subotica) 9:0

Sašk (Saraj.) — Slavija (Osijek) 2:1

Zborovanje voditeljev našega nogometa

Zagreb, 2. febr. b. Včeraj so zborovali voditelji našega nogometa. Dopoldne je bila seja, popoldne pa občni zbor Vrhovne nogometne zveze, ki so mu prisostvovali predstavniki iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Razpravljali so o pravilniku in pravilih. Potem so se razgovarjali o mednarodnih tekmah v tej sezoni. Določeni datumi še niso dogovorjeni. Približno so se domenili za te-le tekme: 10. avgusta v Vratislavi (Breslau) ob priliki 700 letnice tega mesta; 3. marca z Madžarsko v Beogradu; 4. maja Jugoslavlani v Bukarešti; 6. septembra v Beogradu romunska povračilna tekma; v aprilu v Šviciji, če ne bo tekme s Španijo; v juniju pridejo v Jugoslavijo Nemci na povračilno tekmo. — V novo upravo je izvoljen za predsednika dr. Andrejevič iz Beograda, za podpredsednika dr. Kraljevič iz Zagreba, za tajnika Hadži iz Beograda, za blagajnika Lazarevič iz Beograda in Čuvaj iz Zagreba, za zveznega kape-



Potrti od globoke žalosti naznanjamo, da nas je za vedno zapustila naša dobra sestra, tetka in svakinja

Anica Svetina

trgovska sotrudnica

Pogreb predrage in nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 3. februarja ob 15 iz hiše žalosti, Rožna dolina, cesta V/26 na viško pokopališče. Maša zadušnica bo v farni cerkvi na Viču v torek, dne 4. februarja ob 6 zjutraj.

Ljubljana—Koroška Bela—Bled—Spodnje Gorje.

Rodbina SVETINA — LUNDER — SOKLIČ — ZUMER in ostalo sorodstvo.



Umrla nam je v starosti 91 let naša dobra, skrbna mati, stara mati

Marija Bergant roj. Müller

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 4. februarja ob 9 dopoldne.

V Stari Loki, dne 2. februarja 1941.

Ivan, Tomaž, sinova. — Nežka por. Keržič, Marija por. Kalan. — Vnučki in vnukinje.